

מחשיך ללכת

"הוא הלך בשדות" זכה כבר לשש גרסאות על הבמה. כעת הוא חוזר בשנית כשהוא מקורי, יצירתי ומפתיע

צילום: דניאל צצ'יק

הישראלי ולהתקבע שם. מור פרנק, שעיברה וביימה את הגרסה העכשווית, חוזרת לספר ומעמתת אותו עם המחזה, ומנסה, בהצלחה, להציג גרסה רבי-קולית שמאפשרת התבוננות מחודשת בטקסטים שניסחו את החלום הציוני ועיצבו את דמות הצבר המיתולוגי, אך הכילו בתוכם באופן מפתיע גם את שברו של החלום ואת תשליל דמות הצבר.

כמו תמיד, בתיאטרון רות קנר לא רק ההתייחסות לטקסט היא מקורית, אלא גם אופן ההצגה והגשתה. הקהל נכנס לאולם מואר ומוזמן להתיישב מאחורי שולחנות המוצבים בחי"ת, מול צלע רביעית, שם יושבים השחקנים, ומקיפים מרבד רשא סינטטי שימלא את תפקיד רחבת הדרשא הקיבוצית - עיצוב מוצלח של כנרת קיש. התחושה היא של ועדת קבלה, או אולי ועדת חקירה, שתחקור את מותו הבלתי נמנע של אורי. לקהל מחולק סדר יום שבו מפורטות התמונות שיוצגו בפניו. האביזרים שימשו את השחקנים מפורטים גם הם, והם מוכנסים על גבי מגשים, שמהדרים את מגשי חדר האוכל מצד אחד ואת מגש הכסף המיתולוגי מצד שני. כך, לדרוגמה, לפני תמונה ג' "במקלחות" יועברו לפני הקהל מגשים עם נעליים גבוהות, תרמיל צד, מפוחית ובלורית.

רונו בכלוקי, שירלי גלי-שגב, אסף דגני ועדי מאירוביץ' מלהטטים בין כל התפקידים ועושים כולם עבודה מצוינת. הם, מעניקים לצופה חוויה תיאטרונית ייחודית ומעוררת מחשבה, ומותירים לנו הצופים לבחור עם איזה סוף רע נלך הביתה - זה של הספר או זה של המחזה.

"הוא הלך בשדות", קבוצת תיאטרון רות קנר

תחילה היה זה שירו של נתן אלתרמן, "האם השלישית", שהולחן בהמשך על ידי יאיר רוזנבלום באחד משיתופי הפעולה השגיבים ביניהם, ובו מופיעה השורה "הוא הולך בשדות", הוא יגיע עד כאן, הוא נושא בלבו כדור עופרת". שורה זו העניקה לדרומן של משה שמיר את שמו - "הוא הלך בשדות", שעובד להצגה מצליחה, שבין 1948 ל-2013 הופקו לפחות שש גרסאות שלה. ב-1967 יצא גם עיבוד קולנועי שקיבע את דמותו של אסי ריין בתפקיד אורי הצבר המיתולוגי, ולספירה ניתן להוסיף גם פסל של יגאל תומרקין הנושא שם זה.

נרמה שכמו ש"אליק נולד מן הים" - פתיחה מפורסמת לספר אחר של משה שמיר - כך "הוא הלך בשדות" היה חלק בלתי נפרד מהדיא-איי התרבותי של מדינת ישראל מרגע הולדתה. בטקסט מאיר עיניים, המחולק לצופים בגרסה האחרונה של ההצגה המועלית בימים אלו על ידי קבוצת תיאטרון רות קנר, מספר אבנר בן-עמוס, שהיה שותף לעיבוד הנוכחי, כי התקבלותו של הטקסט לקאנון הישראלי לא הייתה כל כך חלקה. את הדרומן המקורי מסר שמיר ב-1947 לספריית פרעלים של הקיבוץ הארצי, אך זו, למרות שהדפיסה את הספר, החליטה לא לכוון ולפרסם אותו בגלל הביקורת שעלתה ממנו על חיי הקיבוץ. אלמלא יוסף מילוא, מנהל תיאטרון הקאמרי (זה שביים את גרסת הבמה הראשונה ובהמשך גם את הגרסה הקולנועית) פנה אל שמיר וביקש ממנו לעבד את הספר למחזה, היו אולי אורי ומיקה הגיבורים ממשכים להעלות אבק במחסני הרוצאה. במהלך העיבוד השתנה אופיו של הסיפור והטון הביקורתי מותן, כנראה בהשפעת מלחמת העצמאות שפרצה בינתיים ונפילת אחיו הצעיר של שמיר, אליק - זה שנולד מן הים - ואפשר לו להיכנס לזרם הים